

— у НОВОМ САДУ У НЕДЕЉУ 29. ДЕЦЕМБРА 1885. —

* ГОДИНА X. *

ПОЗОРИШТЕ

* БРОЈ 15. *

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Излази за време бављења позоришне дружине у Н. Саду свака о дану сваке представе, иначе сваког месеца по један пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

БЛАГО.

Позоришна игра у једном чину.

Написао Франсоа Копе.

ОСОБЕ:

Свештеник. — Јован. — Вероника.

(Наставак.)

Јован. (Вероници, промењеним гласом). Зар је то први посао? Расположимо најпре, шта ћемо с овим имањем. Џене га на сто хиљада талира, можда и више, и ја бих имао пре свега вољу, да га поделим са својим пријатељима, с вама, јер ви ме једини на свету љубите. Одмах ћу сутра да дам господину попи исправу. Ви пак, велико-душна пријатељица моја, не морате више штедети као досад, него распирајте обе-ручке. Мазићу вас, драго дете, да ће бити милана. Већ видим, како ћемо у напредак живети. Остаћемо лепо дома, поред пећи, као добри пријатељи, који су сами себи доста. Ви сте, Вероника, господарица у кући, па господарите по милој вољи. Ја ћу у лов, а господин попа, он ће правити стихове, које ћу ја хвалити. Подаћемо се слатком млрку и тишини џ као птице, кад киша удари, остаћемо скупа у свом гнезду, задовољни у мирном уточишту. И ја, који, божепрости, већ очајах, дочеках, ето, највећу срећу, да друге усрећим.

Вероника. Жао ми је, што вам морам да разбијам слатки сан, али данас ћу да вам кажем с богом.

Јован. (Затуђен). Шта? С. богом? Јесам ли вас разумео добро?

Вероника. Сад вам не могу вишта више привредити. С тога ћу да испуним своју вајкадашњу жељу, па идем у манастир. То сам већ одавно наумила.

Јован. Шта ће то рећи? То ми је за дивно чудо. Никад ми ништа не споменујте о тој намери.

Вероника. И опет сам мислила на то сваки дан. Та и досад сам остала само захвале ради. Сретна сам на растанку, што сам послужила вас. Али сад је све друкчије, кад сте се обогатили. Још мало, па ће те у своју очевину довести невесту, вредну вас и жену, које су носиле тај накит, жену, присталу уз ваш род и ред, жену, достојну сјајне војводске круне. Она ће ме одменити. Ја пак, ја одох у манастир, да онде мирно пруживим.

Јован. (За се). Једва се домислих!... О, бедна душо!

Вероника. Ви ће те ме се пријатељски сећати, је л' те? Ја ћу се пак молити богу за вас: то је једино, што још могу. Ви ћете се бринути за мог стрица, а тамо кодгод, кад постанете отац, можда ће се вратити мрна, смерна, девојка, која се свака молила богу за вас, па ће онда јубити вас у вашој деци.

Јован. Да вас пустим, девојко мила, да идете! Да, а зар ви не знаете, да ја стРЕПИМ, кад помислим, хоћете да идете? Седните амо, па слушајте ме. Дете моје, ово благо, које гледам да употребим што боље, обогатило ме и научило памети. И наједаред као да одухну неко онај јад, што беше управо љубавна срђба. У мене нема

С 11 - 9

више ни трага, ни гласа оном, што је некад било, верујте ми. Ваше место остаје свакда на своме месту. Речите ми дакле, зашто се клоните овога заклона?

Вероника. Рекох већ. Хоћу да се посветим господу. Манастирски мир, то ми је једина жеља!

Јован. Вероника, знам, да није тако.

Вероника. Господине Јоване!

Јован. И није тако! Ви исте иначе имали тако побожних жеља. Јуче, па и данас још, не беше вам свет тако досадио, вами, тако доброј а милој девојци. Бедна, драга душо! Потајни јад, коме ви не умеете да дате рачуна, то вас мори. Ја пак мислим, да га разумем, па се стидим, што сам био тако слеп, те га погађам тако доцкан. Само једну једину реч реците, ако вас мучим, и ја ћу мучати. Али откад овде овако седимо, рекао бих по овој милој руци, што у мојој дршће, по тим очима, које се стидљиво крију од мојих, да погађам, кака ме чека срећа.

Вероника. Господине Јоване, кунем се.

Јован. Станите, Вероника! Пре но што бисте постали кривоклетница, пре, него што бисте изговорили оно „не“, које би учинило свему крај, послушајте ме бар. Ви треба да знате, да је баш сад, кад сте рекли, да хоћете да идете, запознalo моје незахвално срце, каку је неправду учинило, и осетило, да је дужно, да је поправи. Када дође дотле, да умало што вас не изгуби, познах, шта вреди ваша најлошост. Сад не могу више бити без вас и с тога вас морам задржати украй себе. Срце ми се тргло од опака сна, и у њему се буле нови осећаји. И она љубав, за којом сте ви одавна чезнули, пробудила се, створила најдаред ту! . . Тако вам тих сузних очију, тако вам темпле руке, тако

вам успомене на нашу некадашњу беду, опростице неразбориту човеку, који вам се сад предаје свом душом и свим срцем... Будите ми пријатељица, дете, жена, све! (Вероника зајеца.) Шта, плачете?

Вероника. Зашто тек данас то да говорите? Јуче бих још пристала.

Јован. Шта ће то рећи?

Вероника. Сад, кад је праведни усуд повратио изгубљени сјај, сад, кад имате имања, имена, достојанства, сад знам, шта сам дужна, па велим, не ћу.

Јован. Какве су то мисли! Зар се ми не љубимо? Нисам ли, који сам и био, ма да се нашло благо?

Вероника. Сутра већ не ћете бити тај. Не господин-Јоване, ја сам љубљена сељака, а не војводу. Смедох сањати, но сви снови осталоште пусти, па и најлешни, који ми обећаваху, да ћу можда кадгод бити, не војводкиња, већ проста закупница. Што ми је јуче давало блаженство, то ми данас одбаци срце с праведним поносом.

Јован. Али вами, племенита душо, ваља да захвалим, што сам дошао до блага!

Вероника. Не мени, јер то је ваш породични накит. Знате врло добро, да га је покојни војвода скрио само за вас. Ја од отог не могу ништа узети... Сад одох, кад верно се врши, што ми беше задато. Шта би било, кад бих вас послушала, кад бих била тако слаба, да не могу да се опрем? Дочекали бисте, да девојска, која је одгојена у прогонству и могла поднети за некога човека, да та као слушкиња куха, пије, плете и пере, али да није ни прошла света, нити да је образована, већ вам тера румен у образе.

(Свршиће се.)

ЛИСТИЋИ.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Избирачица. Шаљива игра у 3 чина, с певањем од К. Трифковића. — Краљевић Марко

и Арапин. Јуначка позоришна игра у 3 чина с певањем, од А. Николића, музика од Шлезингера).

У прилично пуној дворани препла су на

св. Стевана горња два комада преко позорнице. Трифковићева је „Избирачица“ довођане већ позната и омиљена у нас глума. Од тринаест година амо, како је први пут овде била приказана, мал' те није сваки пут била поновљена, кадгод се дружина бавила у Новом Саду. Па још ни најмање да је изгубила од привлачне своје снаге. Глумци ју наши и глумице свака живо и вољно приказују, а Трифковићев бујни дух, што се онако јасно огледа у фином карактеризовању, занимљивим ситуацијама и животом дијалогу, што рек' бих чисто креше, чини сваки пут своје, те је тако и успех свака већ унајпред сигуран. Ретко кад да Трифковићевим играма шкоди нова подела улога, коју изазове промена у глумачком особљу. Брзо ти се то и лако, што-но реч, уигра у њих сваки новајлија, јер Трифковићевим приликама не треба мучног тумачења, тумаче се оне саме, јер је у њима живот, истина, прилике су то, с каквима се с дана у дан сретамо, па да им онда не би човек кадар био дати израза! Тече то само собом; с вољом само притрдити те слике па без по муке ето врна приказа. За чудо дивно! Иначе приказиваč улива живота, а овде као да речи и згоде оживљавају приказиваčа. Понаје дакле само заслуге приказиваčа у „Избирачици“, што је приказ текао складно и био округао; другу половину, уверени смо, радо ће пријати и уступити честитом гениту Трифковићевом.

Николићева јуначка позоришна игра по народној песми удешена и сувише је слаба и невешта работа, а да би још могло бити и речи о никаквој вредности. Разговор може бити само о уживању слушаочевом, кад му са позорнице дојекну лепи гласи — не Шлезингерове музике, јер је ту, осим осталог, рогобатне акцентуације доста и предоста за српско уво, него — течног народног десетерца; разговора може бити само о уживању гледаочевом, кад му са позорнице засијају дивни они ликови, што их је народна уобразиља створила онако узвишене и миле. Сата се два обзира једино даје оправдати приказ Николићевог melodramata, а са та два обзира треба и даље да долази у госте тако званој недељној публици. Само би вљало, да се у напредак мало мање осети стагнација у неговању певања у народном нам позоришту. Да су сретније прилике, ми бисмо се и потужили, али овако — пружамо се према губеру и изјављујемо само жељу, да у том погледу буде боље; а да би могло бити боље, видило се и по доста складном експектуовању завршног кора.

Г.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У ЗАГРЕВУ.

* (Позоришне неприлике. „Добри пријатељи.“) „Нар. новине“ пишу: „У последње време било је толико за замерку, да смо се морали устручавати изјавити своје мишљење. Тако представа шиллерових „Разбојника“ дана 10. дец. о. г., није подносила критике, а после ње и Сардуова „Домовина“, приказана 13. дец. о. г., храмала је јако услед неких непредвиђених неприлика. Но за то нам је данас тим веће задовољство, што можемо да одамо заслужено признање целом особљу, које је суделовало у преиспољији представи Сардуових „Добрих пријатеља.“ Када смо ступили у дворану, поразила нас је празнина у партеру, а и по ложама. Видећи то, бојасмо се, право да кажемо, жалосне вечери. Али, на нашу велику радост, преварисмо се у слутњи. Представа је ишла, да не може бити боље. Уживасмо и слухом и видом.

„Добри пријатељи“ и сувише су познати нашем општинству и премда има у њима по неке претераности, ипак су верна слика оних неброј најамет-пријатеља, које видимо на сваком кораку — кад настрадамо и после штете научимо се памети. Ствар је дакле сама по себи увек сувише и занимљива, а особито кад прође кроз сардуов драматски препарат. Па још кад се пажљиво игра, онда збиља човек мора уживати. Ми не знамо управо, у коме смо синоћ више уживали; да ли у пријазном поштењу Толозану (г. Мандровићу) или у занесеној Цецилији (г. Сајевићу), којој је једино сметала пезгодна маска, а према темпераменту улоге и сувише једноставна тоалета. Цецилија је ватрена креолка, то је гђа Сајевићка ваљала да има на уму. Па онда добро ћуди Косад (г. Милан), лакоумни Морис (г. Фијан), који би требао да се са свим одучи од забацивања главе и њихајућег се корачања; и кита „пријатеља.“ Виље (г. Симић) са достојном му „лепом половицом“ (гђа Флайдер), секантни Марека (г. Сајевић) и неотесани Абдалах (г. Савић) — сви су они били на свом месту. А кад додамо, да је и гђа Стефановићева знала да даде живота незнатној улози Јулије, можемо рећи, да је ансамбл био саливен као из једног левка.

17. дец. била је оглашена шаљива игра: „Огледало.“ Због болести г. Милана морала се навестити оперета „Апајуне.“ По подне међу тим око 6. сајата разболи се из ненада г. Лесићка. Усљед тога не беше више могуће импровизовати каку представу, те се тако морало тога дана позориште затворити.“

6 ф. 9-4

— 60 —

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

ВАН ПРЕТИПЛАТЕ.

У НОВОМЕ САДУ У НЕДЕЉУ 29. ДЕЦЕМБРА 1885.

СЕОСКА ЛОЛА.

ПОЗОРИШНА ИГРА У 3 ЧИНА, С ПЕВАЊЕМ, НАПИСАО Е. ТОТ, ПРЕВЕО И ЗА СРПСКУ ПОЗОРИЩУ
УДЕСНО С. ДЕСКАЧЕВ, МУЗИКА ОД Д. ЈЕНКА.

ОСОБЕ:

Павле Поповић	Милојевић.
Милан } његова деца	Ђурђевић.
Босилька }	Л. Максимовићева.
Ленка, спроче под надзором поповићевим	С. Брикћева.
Стеван Драгић.	Марковић.
Јелка Чизмићева	Л. Хаџићева.
Смиљанић	Васиљевић.
Смиљанићка	З. Милојевићка.
Пела, шумућна жена у селу	С. Миљковићка.
Окружни комесар	Кестерчанек.
Панта Букало, певац	В. Димитријевић.
Мита Крадић, ноћни стражар	Добриновић.
Крадићка	Ј. Добриновићка.
Марко Вајс, крчмар код „макове седмице“	В. Димитријевић.
Први } циганин	Банк.
Други } циганин	Десимировић.
Јован, слуга код Поповића	Петровић.
Сељаци, сељанке. — Цигани. — Други чин збива се две године после првог. — Комад догађа се у једном селу у Бачкој.	

У понедеоник 30. децембра први пут: „ФАБРИЦИЈУСОВА ЂЕРКА“. Позо-
ришна игра у 3 чина, написао А. Вилбрандт, превео Ј. Грчић.

Улазнице се могу добити у писарници позоришној од 9—12 пре подне и од 3—5
после подне, а у вече на каси.

Ко од паших поштованих претплатника жељи своја места и за ову представу задржати,
нека се изврши тога ради пријавити у писарници позор. најдуже до 11 саахата пре подне.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.